

De Staatscommissie rechtsstaat richt zich op verschillende onderwerpen. Het belangrijkste onderwerp waar de staatscommissie zich mee bezighoudt is de rechtsstaat. Op deze pagina vind je daarom meer informatie over wat de rechtsstaat is en waar je hier meer informatie over kan vinden.

Wat is de rechtsstaat en waarom is dat voor mij van belang?

De rechtsstaat is een staatsvorm waarin de overheid gebonden is aan het recht. Dat betekent dat wetten en regels begrenzen hoe de overheid macht uitoefent. De inwoners hebben fundamentele rechten (grondrechten), die de overheid niet zomaar mag beperken. Het doel van de rechtsstaat is namelijk om burgers te beschermen tegen machtsmisbruik van de overheid. Daarom wordt de macht verdeeld in drieën:

1. De wetgevende macht: de regering, Tweede en Eerste Kamer
2. De uitvoerende macht: dat zijn ministers en ministeries, maar ook organisaties als het UWV, SVB en het CBR
3. De rechtsprekende macht

In onderstaande video geven we meer uitleg over wat de rechtsstaat betekent voor burgers.

Download deze video

Uitgeschreven tekst

De wetgevende en uitvoerende macht zijn in de praktijk niet strikt gescheiden. Daarnaast is in een rechtsstaat de rechtspraak onafhankelijk van de andere machten.

Vanwege de samenhang tussen rechtsstaat en democratie wordt tegenwoordig meestal over de 'democratische rechtsstaat' gesproken. Zie: Waarom spreken jullie de ene keer over 'rechtsstaat' en de andere keer over 'democratische rechtsstaat'?.

In de kern dient de rechtsstaat er dus toe om burgers te beschermen tegen willekeurige machtsuitoefening door de overheid. Dat gaat niet altijd goed, zo hebben we bijvoorbeeld in de toeslagenaffaire gezien. Daarom denkt de Staatscommissie rechtsstaat na over manieren om onze rechtsstatelijke cultuur en de bescherming van burgers tegen machtsuitoefening door de overheid te verbeteren.

Interessante links

Meer weten over de democratische rechtsstaat in Nederland? Kijk dan bijvoorbeeld hier:

- De Nederlandse Grondwet
- Montesquieu Instituut (kenniscentrum parlementaire democratie)
- Nederland Rechtsstaat (platform voor constitutionele dialoog)
- ProDemos (Huis voor democratie en rechtsstaat)
- Week van de Rechtsstaat

Websites van een aantal belangrijke organisaties in onze democratische rechtsstaat:

- Algemene Rekenkamer
- Eerste Kamer
- Nationale ombudsman
- Tweede Kamer
- Raad van State
- Rechtspraak
- Rijksoverheid